

▶ A VILÁGVÁROSOK PROJEKT: NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS A FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS TERÉN

Az urbanizáció olyan globális kihívás, amelyet fenntartható és inkluzív módon kell kezelni. Ronald Hall, a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság (DG REGIO) nemzetközi együttműködéssel foglalkozó főtanácsadója megvizsgálja a Világvárosok projektnek az EU-n belül és kívül a városfejlesztésre gyakorolt hatását.

Az ENSZ szerint 2014-ben a világ népességének 54%-a élt városi térségben, szemben az 1950-ben mért 30%-kal, és az előrejelzések szerint ez az arány 2050-ig 66%-ra fog nőni. Az urbanizáció mértéke az egyes földrészek között jelentősen eltér, a leginkább urbanizált lakosság Észak-Amerikában (82%), Latin-Amerikában és a Karib-térségben (80%), valamint Európában (73%) található. 2014-ben Afrika (40%) és Ázsia (48%) lakossága még mindig inkább vidéken élt.

Az elkövetkezendő években az urbanizációs tendencia várhatóan még globálisabb jelentőségű lesz, talán Afrika és Ázsia felzárkózása is elkerülhetetlen, és 2050-re városi népessége eléri az 56%, illetve a 64%-ot. A politikai döntéshozók számára világszerte az jelenti a kihívást, hogy biztosítsák e jelenség fenntartható és inkluzív módon történő kezelését, ahol a feltörekvő országok sikeres városfejlesztési modell kidolgozására, az érettebb, ipari gazdaságok pedig a korábbi urbanizáció hibáinak kiküszöbölésére töreksenek.

Kettős megközelítés

A fenntartható regionális és városfejlesztés elősegítése jelentős uniós prioritás, és az EU regionális és várospolitikájának kiemelt eleme. Ahogyan a DG REGIO főigazgatója, Walter Deffaa nyilatkozta nemrég Mumbaiban: „Megközelítésünk kétirányú, amely az EU-n belül a rendelkezésünkre álló szabályozási és beruházási eszközöket használja fel, valamint tudásalapú hálózatokat hoz létre városaink között, az EU-n kívül pedig várospolitikai kapacitásaink gazdagítására és erősítésére törekszik a más országokban található nagyvárosokkal való együttműködés révén.”

A gyors urbanizáció által jelentett kihívásokra történő reagálás keretében az elmúlt 10 évben a DG REGIO a regionális és városfejlesztési politika terén együttműködést folytatott az EU-n kívüli partnereivel. Az Európai Parlament határozottan támogatja ezt a megközelítést, és a regionális



▶ 2016 januárjában Walter Deffaa, regionális és várospolitikáért felelős főigazgató felszólalt az indiai Mumbaiban tartott Világvárosok konferenciáján

és városfejlesztési politikai témák széles körénél szavazott meg erőforrásokat. 2014 óta e támogatás egy előkészítő intézkedés formájában valósul meg, amelynek neve: „Világvárosok: az EU és harmadik országok közötti városfejlesztési együttműködés”, amelyet a DG REGIO 2014–2016 között hajt végre (2017-ig meghosszabbítva).

A Világvárosok elnevezésű előkészítő intézkedés központi eleme egy azonos nevű projekt, amely segíti az EU-t abban, hogy a partnerországokban népszerűsítse az alulról felfelé irányuló, integrált városfejlesztési modelljét. A projekt támogatja az EU-ban és a nem uniós országokban található regionális és városi hatóságok, valamint egyéb érdekelt felek közötti decentralizált, kétirányú interaktív folyamat keretében megvalósuló együttműködést.

A Világvárosok az EU-nak a világ többi részével fennálló diplomáciai kapcsolataiban a városfejlesztési együttműködés által betöltött, feltörekvő szerepen alapul. Ez a Kínával fennálló kapcsolat esetében különösen nyilvánvaló. 2012 májusában az EU és Kína vezetői közösen indították el az Urbanizációs Partnerséget, amely nyílt politikai platformot biztosít az érdekelt felek számára, hogy együttműködjenek és megosszák egymással tapasztalataikat az urbanizáció gazdasági, társadalmi és környezeti kihívásainak kezelése terén.

Párban dolgozni

A Világvárosok projekt jól alakul. Egyrésztől támogatja az EU-tagállamok régióinak és városainak előre kiválasztott csoportja közötti együttműködést. Másrésztől négy nem uniós partnerország régióit és városait is bevonja, amelyek a városfejlesztés terén eltérő tapasztalattal rendelkeznek, ezen országok: Kanada, Kína, India és Japán. Az érintett nemzeti hatóságokkal együttműködve az egyes partnerországokból négy vagy öt város közvetlenül európai társával működik együtt, városok szerinti párosításban.

Az uniós városokat demonstrációs területként képviselt értékük és a nem uniós városokkal – akár új piaci lehetőségeket megnyitó városokkal – folytatandó konkrét intézkedések vagy programok azonosítására és kidolgozására irányuló hajlandóságuk miatt választották ki.

Az együttműködési témák közé tartozik a „zöld” városfejlesztés, az energiahatékonyság és a fenntartható mobilitás. Foglalkoznak továbbá az üzleti környezettel, a regionális és városi innovációs rendszerek elősegítésével, a kkv-k nemzetközivé válásával, az induló vállalkozások segítségével stb. A Világvárosok az uniós és nem uniós országok nem hagyományos érdekelteit is bevonja, például cégeket, technológiaátadással foglalkozó ügynökségeket, egyetemeket és kutatóközpontokat. A partnerországokban és Európában tartott plenáris konferenciákon, bilaterális üléseken és városlátogatásokon hozza össze a városok képviselőit.

„Felfedezőút”

A portugáliai Almada város párja a kanadai Saanich. A saanichi Mark Boysen a két város között a Világvárosok projekt keretében fennálló kapcsolatot „felfedezőúthoz” hasonlította. Saanich városát különösen érdekli, hogy Almada, amely 2010-ben megnyerte az európai mobilitási hét díját, hogyan valósította meg 2001-től kezdve az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának jelentős csökkentését. Almada a közelmúltban egy fenntartható mobilitási kezdeményezés keretében üdvözlőcsomagot adott az újonnan érkezőknek, amely a város közlekedési rendszereire vonatkozó információt, integrált tömegközlekedési térképet és ingyenes utazási jegyeket tartalmaz. Almada az összes korosztályra kiterjedő oktatási intézkedésekbe is beruházott. Saanich pedig tudáscserét valósít meg Almada városával, miközben saját modális megosztottságának és fenntartható mobilitásának javításán dolgozik.

Közös érdekek

Fontos eredmény az információk és bevált gyakorlatok cseréjének együttműködésen alapuló, elektronikus online platformja, amelyen keresztül technikai segítséget lehet nyújtani a várospolitikai döntéshozók és szakértők számára olyan témákban, mint a város-vidék közötti összeköttetések. A platform a városok párosításában részt vevőkön túl is segíti az EU városai és a nem uniós országok közötti párbeszéd elmélyítését.

A projekt, valamint a hasonló kihívásokkal küzdő városok közötti cserék, illetve az információ és a bevált gyakorlatok megosztása valódi lelkesedést váltott ki. Az EU és Kína esetében a város-párok már írtak alá egyetértési megállapodásokat, amelyekben megállapították a közös prioritásokat és együttműködésük struktúráját.

A Világvárosok projekt szorosabbra fűzi az EU fő partnereivel fennálló kapcsolatait azáltal, hogy a hasonló problémákra közös eszközöket és megoldásokat fejleszt ki. A levont tanulságok az EU jövőbeni külső kapcsolatokra vonatkozó, különösen az uniós partnerségi eszköz keretében megvalósuló projektjei és programjai szempontjából lesznek fontosak. Az olyan ötletes intézkedésekkel, mint a Világvárosok, az EU vezető szerepet vállal az új nemzetközi városfejlesztési menetrend kidolgozásában, és valódi hozzáadott értéket nyújt a nemzetközi diplomáciához.

VÁROSPÁROK

KÍNA-EU

VUHAN-BARCELONA (ES); CSENGTU-DUBLIN (IE); KANTON-LYON (FR); SANTOU-ANDALÚZIA (ES); TIENCSIN-NYUGAT-MIDLANDS (UK)

INDIA-EU

MUMBAI-KOPPENHÁGA (DK); NAVI MUMBAI-STUTTGART (DE); CSANDÍGARH-LAZIO RÉGIÓ (IT); PÚNA-VARSÓ (PL)

KANADA-EU

EDMONTON-VITORIA-GASTEIZ (ES); HALIFAX-TALLINN (EE); OTTAWA-HANNOVER (DE); SAANICH-ALMADA (PT)

JAPÁN-EU

KITAKJÚSÚ-RIGA (LV); KUMAMOTO-LIPCSE (DE); TOYAMA-BURGASZ (BG); SHIMOKAWA-VÄXJÖ (SE)

▶ TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

<http://world-cities.eu/>

<http://europa.eu/!Qk84KC>